«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»
Сардори Академияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, н.и.ҳ., дотсент, генерал-майори милитсия
_______________Насуриён П.А.
«_22_» ___08_________ соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисосҳои 5.5.1. Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат ва 5.5.2. Ҳуқуқи конститутсионӣ, ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ

Мутобиқати мавзуъ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисосҳои илмӣ. Диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисосҳои 5.5.1. Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат ва 5.5.2. Ҳуқуқи конститутсионӣ, ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ, ки аз рӯйи он ба шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 7 январи соли 2022, №16/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мутобиқ мебошад.

Мубрамии мавзуи таҳқиқот. Ҳуқуқ ба манзил яке аз ҳуқуқҳои бунёдии иҷтимоии инсон буда, дар низоми ҳуқуқу озодиҳои конститутсионӣ мавқеи махсусро ишғол менамояд. Арзиши иҷтимоӣ ва ҳуқуқии ин ҳуқуқ дар он ифода меёбад, ки манзил танҳо объекти молу мулки ғайриманқул ё ҷойи истиқомат набуда, балки шарти воқеии таъмини зиндагии шоиста, шаъну эътибори инсон, амнияти шахсӣ ва иҷтимоӣ, устувории оила ва иштироки пурраи шахс дар ҳаёти ҷамъиятӣ мебошад. Муаллифи диссертатсия дар муқаддима дуруст таъкид менамояд, ки дар шароити равандҳои босуръати иҷтимоию иқтисодӣ, муҳоҷирати аҳолӣ, афзоиши аҳолии шаҳрҳо ва тағйирёбии муносибатҳои моликият масъалаи татбиқи воқеии ҳуқуқ ба манзил аҳамияти махсуси назариявӣ ва амалӣ касб намудааст. Аз ин рӯ, интихоби мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» ба талаботи воқеии рушди ҷомеа ва низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Мубрамияти назариявии таҳқиқот, пеш аз ҳама, аз табиати мураккаб ва байнисоҳавии ҳуқуқ ба манзил бармеояд. Ин ҳуқуқ дар нуқтаи пайванди ҳуқуқи конститутсионӣ, маданӣ, маъмурӣ, иҷтимоӣ, замин ва дигар соҳаҳои ҳуқуқ қарор дошта, муайян намудани мазмун, ҳудуди амалишавӣ, субъектҳо, объектҳо ва кафолатҳои он муносибати маҷмуиро талаб менамояд. Бояд зикр намуд, ки дар илми ҳуқуқшиносӣ то ҳол доир ба мафҳум, мазмун, ҳаҷм ва кафолатҳои ҳуқуқ ба манзил, меъёрҳои «манзили шоиста», ҳудуди уҳдадориҳои давлат, таносуби ҳуқуқ ба манзил бо ҳуқуқи моликият ва имкониятҳои иқтисодии давлат баҳсҳои илмӣ идома доранд. Мавҷудияти чунин масъалаҳои баҳсталаб зарурати таҳияи равишҳои ягонаи назариявӣ ва такмили дастгоҳи мафҳумии соҳаи мазкурро тақозо менамояд, зеро номуайянии назариявӣ метавонад дар амал ба тафсири гуногуни меъёрҳо ва татбиқи номуназзами қонунгузорӣ оварда расонад.

Ҷанбаи конститутсионӣ-ҳуқуқии мавзуъ низ аҳамияти хос дорад. Ҳуқуқи ҳар кас ба манзил дар моддаи 36 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон кафолат дода шуда, дахлнопазирии манзил бошад, дар моддаи 22 мустаҳкам гардидааст. Аз ин рӯ, масъала танҳо дар эътирофи расмии ҳуқуқ ба манзил маҳдуд намешавад; вазифаи муҳим фароҳам овардани шароити воқеии ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ барои амалисозии он мебошад. Дар диссертатсия асоснок нишон дода шудааст, ки манзил барои амалӣ гардидани ҳуқуқ ба саломатӣ, таҳсил, камолоти касбӣ, ҳаёти оилавӣ ва амнияти иҷтимоӣ аҳамияти калидӣ дорад. Ин робитаи мутақобила собит месозад, ки сатҳи таъмини ҳуқуқ ба манзил ба ҳолати умумии ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва ба мазмуни иҷтимоии давлат бевосита таъсир мерасонад.

Мубрамияти мавзуъ дар заминаи ислоҳоти қонунгузории манзил низ бештар мегардад. Қабули Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав аз 18 марти соли 2022 ва ҷорӣ гардидани як қатор институтҳои нав, аз ҷумла шартномаи кирояи иҷтимоӣ, барои танзими муносибатҳои манзилӣ марҳилаи навро оғоз намуд. Муаллиф нишон медиҳад, ки Кодекси мазкур барои шаҳрвандони эҳтиёҷманд тартиби баҳисобгирӣ, ҷудо намудани манзил, меъёрҳои таъминот ва истифодаи манзили иҷтимоиро муқаррар намудааст (саҳ. 6). Дар баробари ин, рушди муносибатҳои бозории манзил, иҷораи манзил, манзили хизматӣ ва давлатӣ, бақайдгирии молу мулки ғайриманқул ва ҳифзи ҳуқуқи истифодабарандагон зарурати такмили пайвастаи заминаи меъёрии ҳуқуқиро ба миён мегузорад. Аз ин ҷиҳат, таҳқиқи илмии мазмун ва механизмҳои амалишавии меъёрҳои нав барои қонунэҷодкунӣ ва ҳуқуқтатбиққунӣ аҳамияти мустақим дорад.

Ҷанбаи дигари мубрамият ба таносуби эътирофи расмии ҳуқуқ ба манзил ва имконияти воқеии амалисозии он вобаста мебошад. Дар диссертатсия ба таври асоснок зикр мегардад, ки афзоиши сохтмони манзил

худ аз худ кафолати пурраи татбиқи ҳуқуқи шаҳрвандон ба манзил шуда наметавонад ва дар сурати набудани механизмҳои самараноки дастгирӣ ин ҳуқуқ метавонад хусусияти эъломиявӣ касб намояд. Аз ин рӯ, масъалаи муайян намудани доираи уҳдадориҳои мусбати давлат, таъмини тавозуни муносибатҳои бозорӣ бо принсипи адолати иҷтимоӣ, ҳифзи шахсони эҳтиёҷманд ва фароҳам овардани механизмҳои воқеии дастрасӣ ба манзил аҳамияти калидӣ пайдо мекунад. Ин масъалаҳо барои рушди консепсияи давлати иҷтимоӣ ва такмили сиёсати давлатии манзил аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доранд.

Дар баробари ин, мавзуъ аз нуқтаи назари ҳамоҳангсозии қонунгузории миллӣ бо стандартҳои байналмилалии ҳуқуқи инсон низ саривақтӣ мебошад. Ҳуқуқ ба манзили муносиб дар санадҳои байналмилалӣ бо мафҳумҳои амният, шаъну эътибор, дастрасии иқтисодӣ, қобили зист будан, инфрасохтори зарурӣ ва ҳифзи ҳуқуқӣ пайванд дода мешавад. Аз ин рӯ, омӯзиши таҷрибаи давлатҳои алоҳида, муайян намудани равишҳои самараноки танзими манзили иҷтимоӣ, иҷора, ҳифзи иҷорагирон ва механизмҳои судию ғайрисудии ҳимоя барои такмили низоми миллии ҳуқуқи манзил аҳамияти назаррас дорад. Ҷанбаи муқоисавӣ-ҳуқуқии диссертатсия имкон медиҳад, ки масъалаҳои миллӣ дар заминаи тамоюлҳои умумии рушди ҳуқуқ ба манзил арзёбӣ шаванд.

Ҳамин тариқ, мубрамияти мавзуи диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода бо маҷмуи омилҳои назариявӣ, конститутсионӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва ҳуқуқтатбиққунӣ муайян мегардад. Таҳқиқи мазкур ба зарурати такмили фаҳмиши назариявии ҳуқуқ ба манзил, мутобиқсозии қонунгузорӣ ба муносибатҳои муосири манзилӣ, баланд бардоштани дастрасии аҳолӣ ба манзили муносиб, таҳкими кафолатҳои гурӯҳҳои осебпазир ва рушди механизмҳои муассири ҳимояи ҳуқуқҳои манзилӣ ҷавоб медиҳад. Бинобар ин, мавзуи интихобшуда саривақтӣ, аз ҷиҳати илмӣ асоснок ва барои фаъолияти қонунгузорӣ, мақомоти иҷроия, мақомоти судӣ ва дигар субъектҳои ҳифзи ҳуқуқ дорои аҳамияти назариявию амалӣ мебошад.

Дараҷаи асоснокии гузориши илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳои дар диссертатсия овардашуда. Дараҷаи асоснокӣ ва эътимоднокии нуктаҳои илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳои диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар сатҳи зарурии илмӣ қарор дорад. Онҳо бо истифодаи маҷмуи усулҳои умумиилмӣ ва махсуси ҳуқуқӣ, аз ҷумла усулҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, шаклӣ-ҳуқуқӣ, мантиқӣ ва оморӣ асоснок карда шудаанд. Ҳамчунин, дар таҳқиқот Конститутсия ва қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои байналмилалӣ, таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ, маводи Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон ва маълумоти оморӣ истифода шудаанд.

Хулосаҳои пешниҳодшуда аз мазмуни бобҳо ва зербобҳои диссертатсия мантиқан бармеоянд. Аз ҷумла, муаллиф марҳилаҳои ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзилро муайян намуда, мафҳум ва хусусиятҳои он, ҷойгоҳашро дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва механизмҳои ҳимояи онро таҳлил кардааст. Дар натиҷа механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил ба шаклҳои худмуҳофизатӣ, судӣ, ғайрисудӣ ва ҷамъиятӣ ҷудо карда шудаанд.

Пешниҳодҳои амалии муаллиф низ бо натиҷаҳои таҳқиқот алоқаманд буда, ба такмили қонунгузории манзилӣ равона шудаанд. Аз ҷумла, пешниҳоди илова намудани моддаи 71 «Тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил» ба Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои аҳамияти амалӣ мебошад.

Дар маҷмуъ, нуктаҳои илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳои диссертатсия бо маводи назариявӣ, қонунгузорӣ, муқоисавӣ ва амалӣ ба таври кофӣ асоснок гардида, байни мақсад, вазифаҳо ва натиҷаҳои таҳқиқот пайдарпайии мантиқӣ мушоҳида мешавад.

Навгонии илмии таҳқиқ ва саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда. Навгонии илмии таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки масъалаҳои назариявӣ ва амалии ҳуқуқ ба манзил дар низоми ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври маҷмуӣ ва низомнок мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Муаллиф дар баробари баррасии ҷанбаҳои таърихӣ ва назариявии ҳуқуқ ба манзил, масъалаҳои танзими ҳуқуқӣ, амалисозӣ, кафолатҳо ва механизмҳои ҳимояи онро бо истифода аз қонунгузории муосири миллӣ, санадҳои байналмилалӣ ва таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ таҳлил намудааст. Таҳқиқоти анҷомдодашуда имкон додааст, ки ҳуқуқ ба манзил на танҳо ҳамчун ҳуқуқи иҷтимоӣ, балки ҳамчун институти дорои хусусияти байнисоҳавӣ арзёбӣ гардад.

Дар диссертатсия вобаста ба мавзуи баррасишаванда масъалаҳои зерини муҳимми назариявию амалӣ мавриди таҳқиқ қарор дода шудаанд:

– ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзил дар таърихи ҳуқуқи халқи тоҷик таҳлил гардида, марҳилаҳои асосии инкишофи он дар давраҳои зардуштӣ, ҳуқуқи мусулмонӣ, замони шуравӣ ва соҳибистиқлолӣ муайян карда шудаанд; ҳамзамон, рушди ин ҳуқуқ дар даврони соҳибистиқлолӣ ба марҳилаҳои алоҳида ҷудо карда шудааст;

– дар асоси таҳлили адабиёти илмии ватанӣ ва хориҷӣ, қонунгузории миллӣ ва санадҳои байналмилалӣ мафҳум, хусусиятҳо ва мазмуни ҳуқуқ ба манзил таҳқиқ гардида, ҷойгоҳи он дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд муайян карда шудааст;

– таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии танзим ва кафолати ҳуқуқ ба манзил дар як қатор давлатҳои хориҷӣ анҷом дода шуда, таҷрибаи қобили истифода барои такмили қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидааст;

– кафолатҳои байналмилалӣ ва миллии ҳуқуқ ба манзил, нақши Конститутсия, Кодекси манзил, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва институтҳои давлатӣ дар таъмини амалишавии ин ҳуқуқ мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд;

– мафҳуми механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил пешниҳод гардида, онҳо вобаста ба шакли амалишавӣ ба худмуҳофизатӣ, механизмҳои судӣ, ғайрисудӣ ва ҷамъиятӣ тасниф карда шудаанд;

– бо мақсади такмили қонунгузории манзилӣ пешниҳоди мушаххас оид ба илова намудани моддаи 71 «Тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил» ба Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардидааст, ки дар он роҳҳои асосии ҳимояи ҳуқуқ ба манзил муайян карда шудаанд.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, хулосаҳо ва тавсияҳои амалии муаллиф таҷассум ёфтаанд. Аз ҷумла, пешниҳодҳо оид ба рушди манзили иҷтимоӣ, таъсиси фонди манзили иҷтимоӣ, дастрас намудани қарзҳои имтиёзнок барои сохтмони манзил ва такмили механизмҳои ҳимояи ҳуқуқи шаҳрвандон дорои аҳаммияти амалӣ мебошанд.

Саҳеҳият ва боэътимодии натиҷаҳои бадастомада бо истифодаи маҷмуи усулҳои умумиилмӣ ва махсуси ҳуқуқӣ, таҳлили қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои байналмилалии ҳуқуқи инсон, қонунгузории давлатҳои хориҷӣ, маводи Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон ва маълумоти оморӣ таъмин гардидааст.

Ҳамин тариқ, навгонии илмӣ ва саҳеҳияти натиҷаҳои таҳқиқот дорои заминаи устувори назариявию амалӣ буда, хулоса ва пешниҳодҳои муаллиф метавонанд барои рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқ ба манзил, такмили қонунгузории миллӣ ва баланд бардоштани самаранокии механизмҳои амалисозӣ ва ҳимояи ҳуқуқи шаҳрвандон ба манзил истифода шаванд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Аҳамияти илмии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки натиҷаҳои он метавонанд барои рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқи инсон, ҳуқуқи конститутсионӣ ва ҳуқуқи манзил истифода шаванд. Аҳамияти амалӣ дар пешниҳодҳои муаллиф оид ба такмили механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил, рушди манзили иҷтимоӣ, дастрас намудани қарзҳои бонкӣ барои сохтмони манзил ва беҳтар намудани фаъолияти сохторҳои манзилию коммуналӣ зоҳир мегардад. Аз ҷиҳати иҷтимоӣ, татбиқи пешниҳодҳо метавонад ба баланд бардоштани сатҳи ҳифзи гурӯҳҳои осебпазир ва дастрасии шаҳрвандон ба манзили муносиб мусоидат намояд. Аз ҷиҳати иқтисодӣ бошад, такмили муносибатҳои ҳуқуқии манзилӣ метавонад ба шаффофияти бозори манзил, устувории муомилоти амволи ғайриманқул ва коҳиши баҳсҳои ҳуқуқӣ мусоидат кунад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокӣ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионии Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар сатҳи баланд қарор дошта, бо таҳлили амиқи масъалаҳои назариявӣ ва амалии ҳуқуқ ба манзил асоснок гардидааст.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо истифодаи методологияи мукаммали илмӣ таъмин карда шудааст. Дар ҷараёни таҳқиқот маҷмуи усулҳои умумии илмӣ ва махсуси ҳуқуқӣ, аз ҷумла усулҳои диалектикӣ, мантиқӣ-забонӣ, оморӣ, шаклӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ ва таърихӣ-ҳуқуқӣ истифода гардидаанд. Муаллиф ба сарчашмаҳои таърихию ҳуқуқӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ, қонунгузории давлатҳои хориҷӣ, осори олимони ватанию хориҷӣ, маводи Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон ва маълумоти омории мақомоти давлатӣ такя намудааст.

Дурустии натиҷаҳои бадастомада бо таҳлили ҳамаҷонибаи ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзил, мафҳум ва хусусиятҳои он, мавқеи ҳуқуқ ба манзил дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, инчунин кафолатҳо ва механизмҳои ҳимояи он тасдиқ мегардад. Хулосаҳои муаллиф дар заминаи омӯзиши назарияҳои ҳуқуқӣ, қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таҷрибаи ҳуқуқтатбиққунӣ ташаккул ёфтаанд.

Асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ бо далелҳои назариявӣ, таҳлили муназзами санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили муқоисавии таҷрибаи давлатҳои хориҷӣ таъмин гардидааст. Истифодаи усули муқоисавӣ-ҳуқуқӣ ба муаллиф имкон додааст, ки хусусиятҳои умумӣ ва фарққунандаи танзим ва ҳимояи ҳуқуқ ба манзилро муайян намуда, хулоса ва пешниҳодҳои илмии асоснок манзур намояд.

Ҳамин тариқ, натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ҷиҳати илмӣ боэътимод, дуруст ва асоснок буда, метавонанд барои рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқ ба манзил, такмили қонунгузории миллӣ ва баланд бардоштани самаранокии амалияи ҳуқуқтатбиққунӣ дар ин самт истифода шаванд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар интихоби самти таҳқиқ, коркарди мустақилонаи мавзуъ ва ҳалли масъалаҳои асосии назариявию амалии ҳуқуқ ба манзил ифода меёбад. Муаллиф мустақилона даврабандии таърихии ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзилро пешниҳод намуда, хусусиятҳои инкишофи онро дар давраҳои гуногуни таърихӣ, аз ҷумла дар замони соҳибистиқлолии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст. Ҳамзамон, мафҳум ва хусусиятҳои ҳуқуқ ба манзил, ҷойгоҳи он дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ва робитаи он бо дигар ҳуқуқҳои конститутсионӣ аз ҷониби довталаб мавриди таҳлили мустақил қарор гирифтаанд.

Саҳми шахсии муаллиф инчунин дар гузаронидани таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои хориҷӣ, таҳияи мафҳуми механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил, пешниҳоди таснифи онҳо ба механизмҳои худмуҳофизатӣ, судӣ, ғайрисудӣ ва ҷамъиятӣ, инчунин таҳияи пешниҳодҳои мушаххас оид ба такмили қонунгузории манзилӣ зоҳир мегардад. Аз ҷумла, пешниҳоди илова намудани моддаи 71 «Тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил» ба Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон натиҷаи таҳлилу коркарди мустақилонаи муаллиф мебошад.

Нуктаҳои илмии ба ҳимоя пешниҳодшуда, хулосаҳо ва тавсияҳои амалии диссертатсия натиҷаи таҳлили мустақилонаи сарчашмаҳои илмӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, маводи муқоисавӣ ва таҷрибаи ҳуқуқтатбиққунӣ буда, саҳми шахсии довталабро дар ба даст овардани натиҷаҳои илмии таҳқиқот ба таври возеҳ инъикос менамоянд.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Аз рӯйи мавзуи диссертатсия 9 мақолаи илмӣ нашр гардидааст, ки 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 мақола дар маҷмуаҳо ва дигар нашриёҳои илмӣ-амалӣ ба табъ расидаанд. Мавзуъҳои мақолаҳо ҷанбаҳои асосии диссертатсия - асосҳои байналмилалӣ ва миллии ҳуқуқ ба манзил, роҳу тарзҳои ҳимоя, ҷойгоҳи ҳуқуқ ба манзил дар низоми ҳуқуқҳои инсон, ташаккул ва рушди таърихии он ва таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқиро фаро мегиранд.

I. Мақолаҳое, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расидаанд:

[1-М]. Ҷумъахони, С.Л. Ҳуқуқи инсон ба манзил: асосҳои танзими ҳуқуқии байналмилалӣ ва миллӣ [Матн] / С.Л. Ҷумъахони // Идоракунии давлатӣ. Бахши илмҳои ҳуқуқшиносӣ. – 2023. –№4/2 (64). – С. 324-332. ISSN-2664-0651

[2-М]. Ҷумъахони, С.Л. Роҳҳо ва тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил [Матн] / С.Л. Ҷумъахони // Қонунгузорӣ. – 2024. –№3 (55). – С. 18-29. ISSN 2410-2903

[3-М]. Ҷумъахони, С.Л. Ҷойгоҳи ҳуқуқ ба манзил дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд [Матн] / М.К. Мазарифов, С.Л. Ҷумъахони // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2024. – №6 (1). – С. 233-239. ISSN-2413-5151

[4-М]. Ҷумъахони, С.Л. Ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзил дар марҳилаҳои гуногуни таърихӣ [Матн] / С.Л. Ҷумъахони // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. – 2025. – С. 305-314. ISSN-2413-5151

[5-М]. Раҳмон, Д.С., Ҷумахони, С.Л. Таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии ҳуқуқ ба манзил дар давлатҳои алоҳида [Матн] / Д.С. Раҳмон, С.Л. Ҷумахони // Қонунгузорӣ. – №4(60). – 2025. – С. 192-199. ISSN 2410-2903

[6-М]. Якубзода, С.Н., Ҷумахони, С.Л. Танзими ҳуқуқии тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / С.Н. Якубзода, С.Л. Ҷумахони // Қонунгузорӣ. – №4(60). – 2025. – С. 200-207 ISSN 2410-2903

II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷмуаҳо ва дигар нашрияҳои илмӣ-амалӣ чоп шудаанд:

[7-М]. Ҷумъахони, С.Л. Мафҳум ва хусусиятҳои манзил: таҳлили назариявӣ-ҳуқуқӣ [Матн] / С.Л. Ҷумъахони // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Ҳифзи ҳуқуқи инсон ва масъалаи муқовимат ба коррупсия дар ҷаҳони муосир: консепсияҳо, воқеият ва дурнамо» (1-2 декабри соли 2023, ш. Душанбе). – С. 441-454.

[8-М]. Ҷумъахони, С.Л. Кафолатҳои байналмилалӣ ва миллии ҳуқуқ ба манзил [Матн] / Д.С. Раҳмон, С.Л. Ҷумъахони // Маводи Конференсияи байналмилалии илмӣ-назариявӣ таҳти унвони «Масъалаҳои мубрами маърифати ҳуқуқӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ: дастовард ва дурнамо» бахшида ба «Соли маърифати ҳуқуқӣ» ва 30-солагии қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (4 ноябри соли 2024, ш. Кӯлоб). – С. 106-114.

[9-М]. Ҷумъахони, С.Л. Падидаи ҳуқуқ ба манзил ва инъикоси он дар таърихнигории таърихи ҳуқуқи халқи тоҷик [Матн] / С.Л. Ҷумъахони // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи «Фарҳанги сулҳофарии Пешвои миллат – заминаи эҳёи Ваҳдати миллӣ ва бақои Истиқлоли давлатӣ» бахшида ба 28-солагии Ваҳдати миллӣ ва 80-солагии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (ш. Кӯлоб 21 июни соли 2025). – С. 183-186.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамияти илмӣ ва аҳаммияти амалии мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» бо далелҳои назариявӣ, ҳуқуқӣ ва иҷтимоӣ асоснок гардидааст. Дараҷаи таҳқиқи масъала дар осори олимони ватанӣ ва хориҷӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта, ҳолати омӯзиши илмии ҳуқуқ ба манзил муайян шудааст. Ҳамзамон, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети он, асосҳои назариявӣ, методологӣ ва эмпирикӣ, навгонии илмӣ, аҳаммияти назариявию амалӣ, инчунин нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда ба таври пайдарпай ва мантиқӣ муайян карда шудаанд.

Сохтори диссертатсия ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мутобиқ буда, аз номгӯйи ихтисораҳо, муқаддима, се боб ва шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва интишороти илмии довталаб иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 188 саҳифа-ро ташкил медиҳад.

Дар маҷмуъ, мазмун, сохтор ва пайдарпайии қисматҳои диссертатсия аз анҷомёфта будани таҳқиқот шаҳодат дода, бобҳо ва зербобҳои он дар робитаи мантиқӣ бо мақсад ва вазифаҳои гузошташуда таҳия гардидаанд.

Дар боби якуми диссертатсия – «Тавсифи умумии ҳуқуқ ба манзил» масъалаҳои ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзил дар таърихи ҳуқуқи халқи тоҷик, инчунин мафҳум ва хусусиятҳои ҳуқуқ ба манзил таҳқиқ гардидаанд. Муаллиф аз оғози боб аҳаммияти манзилро барои рушди шахсият таъкид намуда, чунин менависад: «Манзили истиқоматӣ яке аз унсурҳои муҳим оид ба рушди озоданаи фаъолияти шахсӣ ва зиндагии босаодати шахс ба ҳисоб меравад» (саҳ. 18).

Ҷиҳати назарраси боби якум кӯшиши муаллиф барои даврабандии ташаккул ва рушди ҳуқуқ ба манзил дар таърихи давлатдории тоҷикон мебошад. Дар хулосаи зербоби 1.1 ташаккул ва инкишофи ҳуқуқ ба манзил ба чор марҳила - давраи зардуштӣ, давраи ҳуқуқи мусулмонӣ, давраи шӯравӣ ва давраи соҳибистиқлолӣ ҷудо карда шудааст (саҳ. 42). Давраи соҳибистиқлолӣ бошад, ба се марҳила: солҳои аввали 1990 то қабули Кодекси манзили соли 1997; солҳои 1997–2022; ва давраи аз соли 2022 то имрӯз ҷудо гардидааст (саҳ. 44-46). Ин даврабандӣ ба таҳқиқ хусусияти низомнок мебахшад.

Дар зербоби 1.2 муаллиф масъалаи мафҳуми «манзил»-ро дар қонунгузории соҳаҳои гуногуни ҳуқуқ таҳлил намуда, зарурати муайян намудани нишонаҳои дақиқи ҳуқуқии онро асоснок мекунад. Аз ҷумла, чунин хулоса пешниҳод мегардад: «дар қонунгузории миллӣ зарурати муайян намудани меъёрҳои дақиқ ва нишонаҳои ҳуқуқии манзил ба миён меояд» (саҳ. 58).

Боби якум заминаи назариявӣ ва таърихии кофӣ барои қисмҳои минбаъдаи рисола фароҳам оварда, ба муаллиф имкон додааст, ки ҳуқуқ ба манзилро на танҳо ҳамчун институти соҳавӣ, балки ҳамчун падидаи таърихӣ ва умумиҳуқуқӣ арзёбӣ намояд.

Боби дуюми диссертатсия – «Масъалаҳои назарӣ ва амалии такмили ҳуқуқ ба манзил» аз ду зербоб иборат буда, дар он мавқеи ҳуқуқ ба манзил дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ва таҷрибаи давлатҳои алоҳида мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Муаллиф дар оғози боб дуруст ба ҳамбастагии ҳуқуқҳои инсон ишора мекунад: «ҳуқуқ ба манзил ҷузъи таркибии [низоми ҳуқуқҳои инсон] мебошад ... ҷудо намудани онҳо ба аввалиндараҷаву дуюмдараҷа чандон қобили дастгирӣ намебошад» (саҳ. 64).

Дар идомаи таҳлил робитаи ҳуқуқ ба манзил бо ҳуқуқ ба ҳаёт, саломатӣ, озодии ҳаракат, интихоби маҳалли зист, моликият, мерос, ташкили оила, меҳнат ва таъминоти иҷтимоӣ нишон дода шудааст. Дар ҷамъбасти зербоби 2.1 муаллиф чунин мавқеъро баён менамояд: «Ҳуқуқ ба манзил дар шакли томаш вақте амалӣ карда мешавад, агар ҳуқуқҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ бо ҳуқуқҳои шахсиву сиёсӣ якҷоя амал намоянд» (саҳ. 82).

Зербоби 2.2 бо фарогирии васеи таҳлили муқоисавӣ фарқ мекунад. Муаллиф таҷрибаи як қатор давлатҳои аврупоӣ ва кишварҳои ИДМ-ро оид ба кафолати ҳуқуқ ба манзил, манзили иҷтимоӣ, иҷора, ҳифзи иҷорагирон ва шаклҳои дастгирии давлатӣ таҳлил мекунад. Муқоисаи чунин моделҳо барои арзёбии имконияти истифодаи таҷрибаи мусбат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти илмӣ дорад.

Ҷиҳати амалии боби дуюм таҳлили тафовути байни эътирофи расмии ҳуқуқ ба манзил ва имконияти воқеии татбиқи он мебошад. Муаллиф таъкид менамояд: «Ҳуқуқ ба манзил ... бояд на танҳо эълонгардида, балки бо механизмҳои воқеии дастгирӣ таъмин карда шавад» (саҳ. 104).

Дар саҳифаҳои 105-107 инчунин мушкилоти ҷудо намудани қитъаҳои замин, баҳсҳо бо ширкатҳои сохтмонӣ ва бонкҳо, масъалаҳои мерос, маскун шудан ва дастрасии манзили иҷтимоӣ нишон дода мешаванд. Ин таҳлил боби дуюмро аз доираи танҳо назариявӣ берун оварда, ба масъалаҳои воқеии амалишавии ҳуқуқ ба манзил мепайвандад.

Боби сеюми диссертатсия – «Механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил» ба кафолатҳои байналмилалӣ ва миллӣ, инчунин роҳу тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил бахшида шудааст. Муаллиф санадҳои универсалӣ ва минтақавии ҳуқуқи инсон, меъёрҳои конститутсионӣ ва қонунгузории соҳавии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳлил намуда, мафҳуми ҳифзи байналмилалии ҳуқуқ ба манзилро пешниҳод мекунад.

Дар зербоби 3.1 маълумоти амалии Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон низ истифода шудааст. Аз ҷумла, дар саҳифаи 117 қайд мегардад, ки соли 2022 ба мақомоти Ваколатдор 36 муроҷиат вобаста ба масъалаҳои манзил ворид гардида, онҳо масъалаҳои ҷудо намудани қитъаи замин, баҳс бо ширкатҳои сохтмонӣ ва бонкҳо, манзили меросӣ, маскун намудан ва дастрасии манзилро дар бар гирифтаанд. Ин маълумот заминаи амалии таҳқиқро тақвият медиҳад.

Яке аз натиҷаҳои асосии боби сеюм таърифи муаллифии механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил мебошад: «механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил гуфта, роҳу воситаҳои ҳуқуқии ҳимояи онро меноманд, ки ... ҷиҳати таъмини воқеии ҳуқуқи шахс ба манзил мусоидат менамоянд» (саҳ. 150).

Муаллиф инчунин механизмҳои ҳимояро ба чор гурӯҳи калон – худмуҳофизатӣ, механизмҳои судӣ, механизмҳои ғайрисудӣ ва механизмҳои ҷамъиятӣ ҷудо мекунад (саҳ. 150-151). Таснифи мазкур аз ҷиҳати назариявӣ мантиқӣ буда, доираи субъектҳо ва шаклҳои ҳимояро ба низом медарорад.

Аҳамияти амалии боби сеюм махсусан дар пешниҳоди такмили Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон зоҳир мешавад. Дар саҳифаи 157 пешниҳод мегардад, ки ба Кодекс моддаи 7^1 «Тарзҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзил» илова карда шавад. Мазмуни пешниҳод тарзҳои асосии ҳимояро аз эътирофи ҳуқуқ то ҷуброни зиён ва дигар роҳҳои пешбининамудаи

қонунгузорӣ фаро мегирад. Ин пешниҳод бо таҳлили муқоисавии Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси манзили Федератсияи Россия асоснок карда шудааст.

Дар маҷмӯъ, мазмуни се боби диссертатсия аз ҷиҳати мантиқӣ ба ҳам пайваст мебошад: боби якум заминаи таърихӣ ва мафҳумии ҳуқуқ ба манзилро муайян мекунад; боби дуюм ҷойгоҳи он дар низоми ҳуқуқҳои инсон ва таҷрибаи муқоисавиро нишон медиҳад; боби сеюм механизмҳои кафолат ва ҳимояи ҳуқуқро таҳлил намуда, ба пешниҳодҳои мушаххаси қонунгузорӣ мерасад. Хулосаҳои ниҳоии диссертатсия (саҳ. 152-156) мазмуни асосии бобҳоро ҷамъбаст намуда, тавсияҳои амалӣ (саҳ. 157) аз натиҷаҳои таҳқиқ мантиқан бармеоянд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисосҳои 5.5.1. Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат ва 5.5.2. Ҳуқуқи конститутсионӣ, ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ пешниҳод гардида, мавзуъ ва мазмуни таҳқиқот ба шиносномаҳои ихтисосҳои илмии мазкур, ки аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудаанд, мутобиқат менамоянд.

Мазмун ва самтҳои асосии диссертатсия масъалаҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ ва назариявии ҳуқуқ ба манзил, ҷойгоҳи он дар низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, кафолатҳои конститутсионӣ, инчунин механизмҳои ҳимояи ҳуқуқ ба манзилро фаро гирифта, ба доираи масъалаҳои илмии ихтисосҳои зикршуда мувофиқат мекунанд.

Мутобиқати тахассуси илмии довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмии Ҷумъахони Саидшои Латифзода ба ихтисосҳои илмии дархостшаванда 5.5.1. Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат ва 5.5.2. Ҳуқуқи конститутсионӣ, ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ мувофиқат менамояд. Мазмун ва самтҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ масъалаҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ, назариявӣ-ҳуқуқӣ ва конститутсионии ҳуқуқ ба манзил, инчунин механизмҳои амалисозӣ ва ҳимояи онро фаро мегиранд. Аз ин рӯ, таҳқиқоти диссертатсионии мазкур аз ҷиҳати мутобиқати тахассусӣ қобили дастгирӣ мебошад.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Бо вуҷуди аҳамияти илмӣ ва амалии таҳқиқот, баъзе нуктаҳо хусусияти баҳсталаб ё таҳрирталаб дошта, ислоҳи онҳо метавонад сифати рисоларо боз ҳам баланд бардорад:

1. Дар қисми таърихии боби якум номувофиқии таҳрирӣ дар нишон додани солҳои қабули Конститутсияҳои ҶШС Тоҷикистон ба назар мерасад. Дар саҳифаи 30 Конститутсияҳои солҳои 1929, 1932, 1937 ва 1978 зикр мешаванд, дар ҳоле ки дар саҳифаҳои 31-32 дар баъзе мавридҳо ба Конститутсияи соли 1931 ишора шудааст. Барои таъмини дақиқии таърихӣ-ҳуқуқӣ мувофиқи мақсад аст, ки ин санаҳо бо сарчашмаҳои расмӣ муқоиса ва дар тамоми матн яксон карда шаванд.

2. Дар саҳифаи 52 ҳангоми арзёбии таъсири субъектҳои хориҷӣ ба бозори манзили кишвар як хулосаи иҷтимоӣ-иқтисодии нисбатан қатъӣ пешниҳод шудааст. Барои баланд бардоштани саҳеҳияти илмӣ чунин хулоса беҳтар аст бо маълумоти оморӣ оид ба ҳиссаи харидорон, динамикаи нарх ва сохтори бозори манзил асоснок гардида, ба таври бетараф нисбат ба тамоми субъектҳои хориҷӣ ифода шавад.

3. Дар саҳифаҳои 105-107 мушкилоти амалии баҳсҳои шаҳрвандон бо ширкатҳои сохтмонӣ, бонкҳо, масъалаҳои мерос ва маскуншавӣ дуруст нишон дода шудаанд. Бо вуҷуди ин, ворид намудани чанд намунаи мушаххаси санадҳои судӣ ё ҷамъбасти омории парвандаҳои манзилӣ метавонист қисмати амалии таҳқиқот ва асоснокии пешниҳодҳо оид ба рушди амалияи ягонаи судиро боз ҳам тақвият бахшад.

Эродҳои зикршуда асосан хусусияти таҳрирӣ, дақиқкунанда ва тавсиявӣ дошта, ба навгонии илмӣ, натиҷаҳои асосӣ ва арзиши умумии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» таҳқиқоти анҷомёфтаи илмӣ буда, дар он масъалаҳои муҳимми таърихӣ, назариявӣ, конститутсионӣ ва амалии ҳуқуқ ба манзил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври маҷмуӣ таҳлил шудаанд. Муаллиф натиҷаҳои дорои навгонии илмӣ ба даст оварда, хулосаҳо ва пешниҳодҳои мушаххаси назариявӣ ва қонунгузорӣ манзур намудааст. Маводи рисола барои рушди минбаъдаи таҳқиқоти ҳуқуқ ба манзил, такмили қонунгузории миллӣ, фаъолияти мақомоти давлатӣ ва раванди таълим аҳамияти назаррас дорад.

Бо дарназардошти мазмун, навгонии илмӣ, дараҷаи асоснокии натиҷаҳо, аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот, диссертатсияи Ҷумъахони Саидшои Латифзода дар мавзуи «Ҳуқуқ ба манзил: масъалаҳои назарӣ ва амалӣ» дар маҷмӯъ ба талаботи ба диссертатсияҳои номзадӣ пешниҳодшаванда ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисосҳои 5.5.1. Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат ва 5.5.2. Ҳуқуқи конститутсионӣ, ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ мебошад.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақризи муассисаи тақриздиҳанда аз ҷониби Солеҳзода Фароғат Фатҳиддин – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи фанҳои давлатӣ-ҳуқуқии факултети № 2 Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон омода карда шуда, он дар ҷаласаи кафедраи фанҳои давлатӣ-ҳуқуқии факултети № 2 Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳокима ва ҷонибдорӣ карда шудааст. Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 11 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 11 нафар, «зид» - 0 нафар, «бетараф» - 0 нафар. Протоколи № 1 аз 21 августи соли 2026.

Раискунандаи ҷаласа,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент,
сардори кафедраи фанҳои давлатӣ-ҳуқуқии
факултети № 2 Академияи ВКД
Ҷумҳурии Тоҷикистон Каримзода У.К.

Ташхисгар,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
дотсенти кафедраи фанҳои давлатӣ-ҳуқуқии
факултети № 2 Академияи ВКД
Ҷумҳурии Тоҷикистон Солеҳзода Ф.Ф.

Котиби ҷаласа,
сардори кабинети кафедраи фанҳои
давлатӣ-ҳуқуқии факултети № 2 Академияи
ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон,
майори милитсия Қурбонзода Ҷ.Ғ.

Имзоҳои « Каримзода У.К., Солеҳзода Ф.Ф. ва Қурбонзода Ҷ.Ғ.»-ро тасдиқ менамоям:
сардори шуъбаи кадрҳои
Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон,
подполковники милитсия Саидзода А.Р.
«21» 08 соли 2026

Суроға: 734024, ш. Душанбе, кӯчаи Мастонгулов 3; тел.: (+992 37) 226-60-42; Факс: (+992 37) 226-60-43; сомона: www.avkd.tj; E-mail: avkdtj@mail.ru.